

Finansdepartementet

Deres referanse:

24/5647

Dato:

14.11.2025

## Høringsuttalelse – finansforetaks informasjonsdeling for å bekjempe økonomisk kriminalitet

### 1. Innledning – behov for konsekvent menneskerettslig tilnærming til informasjonsdeling

Norsk Journalistlag (NJ) er fagforeningen for redaksjonelle medarbeidere i redaktørstyrte medier, frilansere, samt studenter som utdanner seg til journalistyrket. Vi arbeider for å ivareta medlemmenes journalistfaglige interesser, og verner om den redaksjonelle uavhengigheten og ytringsfriheten. NJ har i dag i overkant av 8700 medlemmer.

Finansdepartementet foreslår nå endringer i finansforetaksloven og -forskriften for å åpne for økt informasjonsdeling mellom finansforetak og politiet når dette er nødvendig for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet og annen alvorlig kriminalitet.

Når departementet vurderer å åpne for ny informasjonsflyt fra politiet til finanssektoren – og legger til rette for deling av taushetsbelagte opplysninger gjennom digitale plattformer – må det etter vår vurdering også være på høy tid å gjennomføre en tilsvarende vurdering av politiets adgang til å dele informasjon med redaktørstyrte journalistiske medier.

### 2. Pressefrihet, informasjonstilgang og EMK artikkel 10

Et demokratisk samfunn forutsetter at pressen kan fylle sin rolle som offentlighetens kontrollorgan. Dette er ikke kun et politisk mål, men en menneskerettslig forpliktelse. Etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 10 har mediene et særlig vern for å innhente, motta og formidle informasjon av allmenn interesse.

Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har i storkammerdommen *Magyar Helsinki Bizottság mot Ungarn* (2016) slått fast at manglende tilgang til offentlig informasjon i enkelte tilfeller utgjør et inngrep i ytringsfriheten. Dommen oppstiller fire kumulative vilkår for når retten til informasjon faller inn under vernet i artikkel 10 nr. 1 – vilkår som Høyesterett har lagt til grunn i HR-2021-526-A.

Videre presiserer EMD, blant annet i *Stoll mot Sveits* (2007) og *Girleanu mot Romania* (2018), at selv der opplysninger er underlagt lovbestemt taushetsplikt, skal det foretas en konkret nødvendighets- og forholdsmessighetsvurdering etter artikkel 10 nr. 2. EMK kan dermed gi et selvstendig grunnlag for å fravike nasjonale taushetspliktsbestemmelser når hensynet til ytringsfriheten og pressens demokratiske rolle veier tyngre.

### 3. Når staten åpner for mer informasjonsdeling – må pressefriheten vurderes samtidig

Forslaget som nå er på høring innebærer et betydelig prinsipielt skifte: Politiet skal kunne dele taushetsbelagte opplysninger med banker og finansinstitusjoner for å styrke kriminalitetsbekjempelsen. Dette viser at det finnes situasjoner der deling av taushetsbelagt informasjon vurderes som nødvendig og forholdsmessig for å ivareta samfunnets interesser.

Da må staten også erkjenne at informasjonsdeling til redaktørstyrte journalistiske medier – der formålet er demokratisk kontroll, samfunnskritikk og offentlig opplysning – ikke kan holdes utenfor tilsvarende vurderinger.

Dersom politiets taushetsplikt kan fravikes til fordel for finansforetak av hensyn til økonomisk kriminalitet, må departementet også utrede hvordan taushetsplikten kan fravikes når formålet er å ivareta menneskerettighetene, offentlighetens rett til informasjon og demokratisk åpenhet. Vi minner om at Ytringsfrihetskommisjonen (NOU 2022:9 punkt 11.8.5) foreslår at disse prinsippene som er staket ut av EMD og Høyesterett, bør fremkomme direkte av lovbestemmelseres ordlyd.

NJ stiller seg til disposisjon for videre dialog og bidrag til en bredere utredning av pressefrihetens vilkår i lys av endringer i taushetsplikt og informasjonsdeling i staten.

Vennlig hilsen,

Dag Idar Tryggestad  
leder

Ina Lindahl Nyrud  
advokat

*Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.*